

נראדה אור

פרשת קרח תשפ"ג

גליון קצו שנה ד

באור רבוה"ק מלעכוויטש קוידענע

{ שניני אור }

דורנו דור חצוני הוא וביטויים רבים הרגילים בינינו הנם חלולים וריקים מתוכן, כך כאשר אומרים לדוגמא שדרשן פלוני נשא דרשה חוצבת להבות לא תמיד יש אכן כיסוי למילים... אך על דברות הקודש שזכינו לשמוע ברעוא דרעוין בשבת שעברה ניתן באמת לומר: **דברים חוצבים להבות אש.**

בדברות הקודש עורר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א על הזהירות בשמירת העיניים ברחובות עיר, זהירות כפולה ומכופלת הנדרשת בתקופת ימי הקיץ. בשמיעת הדברים הנאמרים בלהבת אש נחקקים הם בעומק הנפש, אך ודאי גם ציטוט מספר קטעים מתוך הדברות הקודש יביא לנו תועלת.

בתחלת הדברים אמר אדמו"ר שליט"א שבדורנו כאשר מדברים על חיזוק גדרי הקדושה מעוררים בעיקר על פגעי הטכנולוגיה, כך שמירת קדושת העינים במונן הפשוט נשכחה מעט. אך ודאי נחלת עובדי ה' אינה כן, מעניני הטכנולוגיה ודאי מתנזרים המה לגמרי כענין הרחק מן הכיעור ומן הדומה לדומה, ואת התחזקותם בשמירת הקדושה משקיעים הם בשמירת עיניהם בכל עת צאתם לרחוב בשמירה מעולה לבל ישלחו ח"ו בראיה שאינה כראוי.

בהמשך הדברים עמד אדמו"ר שליט"א על המשמעות הפנימית יותר של מצות ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. חכמי המדע בדורות האחרונים מצאו שבמח האדם קיים מח קדמי ומח אחורי, כל דבר שרואה הוא נרשם במחו אך אם הדבר אינו מעניין אותו הוא מאוכסן במח האחורי ואינו עומד בזכרונו. רק מה שמעניין אותו מאוכסן במח הקדמי וזכור לו תמיד.

עבודת היהודי - ביאר אדמו"ר שליט"א להביא את עצמו למצב שהדברים המושכים את לבו יהיו ענינים רוחניים, כך שהם אלו שיירשמו במח הקדמי ויעמדו בזכרונו תמיד, ואילו ענינים אחרים - גם אם הוא נכשל בראייתם, לא יעברו מהעין ללב ולא יעמדו בזכרון במח הקדמי אותו הוא זוכר תמיד.

בכך ביאר אדמו"ר שליט"א מצות התורה לתת בציצית חוט תכלת, וכדברי חז"ל תכלת דומה לים ים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד. אף שלכאורה הדרך מראיית התכלת עד לכסא הכבוד נראית ארוכה קצת. אלא שאם תחומי ההתעניינות שלך הם רוחניים, די בראיית חוט תכלת כדי לעורר בך מיד את זכרון כסא הכבוד.

סיים אדמו"ש ואמר: מי שעבר פעם בדיקת עינים ראה כי העין נראית כיער שבו אלפי אלפים גידים ונימי דם. צריך להיות חסר דעה כדי לחשוב שיצירה עצומה כזו ברא הקב"ה כדי להשתמש בה להבלי עולם.

{ דברות קודש }

תיקון העולם דייקא על ידי השפעת הגשמי

ויקח קרח בן צהור בן קהת בן לוי וגו' (טו, א).

בגמרא (סנהדרין קט): אמר ר"ל שלקח מקח רע לעצמו.

כתב האריז"ל (שער הפסוקים בפרשתו) שבהבל היו ל"ז נצוצין מצד הטוב וש"ח נצוצין מצד דלהיפך, ומשה רבינו ע"ה נטל ל"ז הנצוצין שמצד הטוב וגם את הנצוצין מהצד האחר היפך לקדושה, לכן משה גימטריא ל"ז ש"ח. אבל קרח נטל רק ש"ח שלא נתקנו, וכשחלק על משה נתאחדו בו אף הנצוצין שאינם טובים שהיו בקין, ולכן אירע בו מה שאירע. ונרמז במאמר הכתוב (בראשית ד, כד) 'שבעתים יקם קין', 'קם' ר"ת יתרו קרח מצרים, וזהו שלקח מקח רע לעצמו.

במשנה (אבות ה, כ) איתא איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים זו מחלוקת הלל ושמאי, ושאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח וכל עדתו.

ביאור מחלוקת ב"ש וב"ה בסדר הבריאה

ביאור הענין דאיתא בגמרא (הגיגה יב) ב"ש אומרים שמים נבראו תחלה שנאמר (בראשית א, א) 'בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ', וב"ה אומרים ארץ נבראת תחלה שנאמר (שם ב, ד) 'ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים'. וביאור בספה"ק שמורה על מחלוקתם בדרכי העבודה, כי שמים מורה על ענינים רוחניים וארץ על ענינים גשמיים. ואמרו ב"ש שמים נבראו תחלה כי דרך עבודתם להיות פרושים לגמרי מעניני החומר וכל עסקם רק בענינים רוחניים, ובעניני גשמיות לא יעסקו אלא כפי ההכרח כדי קיום הגוף הננמצא בעולם הגשמי. וכאשר אמרו (במות ד) שביט שמאי מחדדי טפי, שהיתה דרכם בחריפות לפרוש לגמרי מעניני הגשמיות שלא יתגשמו ח"ו על ידם.

אמנם ב"ה אומרים ארץ נבראת תחלה, כי תכלית בריאת העולם עבור העסק בענינים גשמיים, שעל ידי שעוסק בהם באופן הראוי בלא להימשך אחר הגשמיות מתקן ומעלה חלקי הקדושה לשרשם, ודייקא באופן זה נתקן העולם. כדאיתא בבית אהרן (פרשת שמיני יז) עה"פ (תהלים קמו, ז) 'נותן לחם לרעבים ה' מתיר אסורים', שתכלית מה שברא הקב"ה שיהיו בני אדם רעבים, בכדי שעל ידי 'נותן לחם לרעבים', יהא ה' מתיר אסורים - שמתיר נצוץ הקדושה האסור במאכל ומעלה לשרשו, ונתעלה אף האדם האוכל בעליית הנצוץ.

לעתיד לבוא הלכה כבית שמאי

והנה לעתיד לבוא יהא הלכה כב"ש (ויקהל משה מה; מקדש מלך זח"א יז: בשם האריז"ל), דאיתא בדגל מחנה אפרים (פרשת תצוה) עה"פ (שמות כה, טז) 'רבוץ יהיה כפול', 'רבוץ' מורה על שם הוי"ה בן ארבע אותיות, אשר לעתיד יהא י-ה-י-ה (ליקוטי תורה להאריז"ל זכריה יד), וזהו 'יהיה כפול' שיהא השם י-ה-י-ה שהוא אותיות י-ה כפול. והכונה בזה שאותיות ו-ה מורה על העולם

הגשמי, ולעתיד יתגלה כבודו יתברך במציאות הגשמית ויתעלה הכל לקדושה. לכן יהא ההלכה כבית שמאי, כי כל העסק יהיה רק ברוחניות.

אמנם בזמן הזה הלכה כב"ה, כי לתקון העולם נצרך לעסוק בגשמיות, ואף ב"ש לא בטלו דברי ב"ה אף שהמה נהגו בעצמם באופן אחר. על זה אמרו במשנה שמחלוקת שמאי והלל היא מחלוקת לשם שמים, שמתוך שלא היה בדעתם שום נגיעה עצמית לא בטלו דברי האחר.

מחלוקת קין והבל בדרך העבודה

בזה יתבאר ענין קין והבל כדכתיב (בראשית ד, ג-ד) 'ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה', והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלבהן וגו', ובחז"ל (ב"ר כב, ה) שקין הביא מהגרוע ביותר והבל מהמשובח ביותר. כי קין היתה דרך עבודתו להמעיט הגשמיות עד קצה האחרון ולעסוק אך בענינים רוחניים, לכך הביא קרבן מן הגרוע ביותר להראות שאין שום חשיבות בעניני הגשם והגרוע ביותר הוא כחשוב ביותר, ודייקא על ידי בטול הגשמיות לגמרי יוכל להתקרב ליצורו ולהקריב לו קרבן.

אבל הבל היתה דרכו להעלות הגשמיות על ידי עסקו בה כרצונו יתברך, לכך הביא קרבנו מהמשובח ביותר להראות שעל ידי שנוטל כל החשיבות שבעניני העולם ומעלה להשם יתברך, כאשר רואה בזה חיותו יתברך ומשתמש בהם כרצונו, דייקא זהו הקרבן הנרצה לפניו יתברך. 'וישע ה' אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה', כי אופן העבודה לתקון העולם דייקא בדרכו של הבל. אמנם קין בקש לבטל לגמרי דרך עבודתו של הבל, ולכך 'ויהי בהיותם בשדה ויקם קין על הבל אחיו ויהרגהו'.

משה רבינו השפיע דעת עם השפעת הגשמי

זה היה מחלוקתו של קרח, כי משה ואהרן המה שושבינא דמלכא ושושבינא דמטרוניתא (זוה"ק מצורע נג) והמשיכו לישראל שפע טוב וחסד בכל עניניהם. ועל ידי שנמשך השפע על ידי משה שהוא שורש הדעת, היה בישראל כח להשתמש בשפע כרצונו יתברך ולא להתגשם בו. כדאיתא (תענית ט) שהמן שאכלו ישראל היה בזכות משה, כי בכח הדעת דמשה נמשך לישראל מאכל שאין מתגשמים בו אלא אדרבה מתעלים באכילתו, כמאמר הכתוב (משלי י, כב) 'ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה'.

כן הוא בשבת קודש כדאיתא באריז"ל (שער הכוונות ענין מזמור שיר) 'מזמור שיר ליום השבת' (תהלים צב, א), ר"ת למשה. כי בשבת נשפע לישראל דעת בכח משה רבינו להתענג על ה' בכל עניני החומר ולגלות מלכותו יתברך אף בשפע הגשמי, כדאיתא במדרש (ב"ר יא, א) 'ברכת ה' היא תעשיר' המשך בעמוד ד <<<

חסרון קרח בגדלות וגאווה

ויקה קרח (טו, א).

שמעתי מא"מ מ"ר איש אלקים קדוש יאמר לו מ"ה ברוך מרדכי נ"ע, ויקח קרח' מה לקח, 'בן יצהר בן קהת בן לוי', שהוא יחסן גדול.

גם פירש אבא מארי זצ"ל לשון רש"י שלקח עצמו לצד אחד, עצמו כמו (שמות כד, ז) 'עצם השמים לטוהר', זיין קלארקיט, שהיה מרגיש שהוא טוהר וזך, והיה לו גדלות מזה, ודפח"ח.

ויקהלו על משה ואהרן ויאמרו רב לכם (פסוקים ג-ד). כי שנינו (נגעים פ"ב מ"ה) כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו. ופירש הבעש"ט הק' כל הנגעים אדם רואה חוץ נמשך זה מנגעי עצמו, כמאמר רז"ל (קדושין ע). כל הפוסל במומו פוסל. וקרח ועדתו היה להם גדלות, על כן נדמה להם שמשה ואהרן יש להם גדלות, וזהו שאמרו 'רב לכם'.

וישמע משה ויפול על פניו, כי חשש משה אולי ח"ו הצדק אתם, שיש לו שמץ גדלות, על כן אחז בענוה יתירה והכניע את עצמו מאד. ובתרגום המיוחס ליונתן בן עוזיאל כתב, 'ונפל על אנפיה מן כיסופא', שנתבושש מאד מפני פחד ה' ומהדר גאונו על ידי ענותנותו הטהורה.

ויאמר משה אל קרח שמעו נא בני לוי המעט מכם כי הבדיל וגו' (טו, ח-ט). כי באמת כל מה שיגדלו המלך מלכו של עולם, צריך יותר למעט את עצמו ויחזיק בענוה יתירה... על כן אמר להם משה, 'המעט מכם כי הבדיל', זייט איר דען עפיס קלענר גיווארין בייא זיך, 'כי הבדיל' - כאשר הבדיל, ולמה אתה מבקשים גם כהונה.

דברי שלום

בטול החסד והגבורה להשם יתברך במדת תפארת

ויקה קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וגו' (טו, א).

ברש"י ולא הזכיר בן יעקב שבקש רחמים על עצמו שלא יזכר שמו על מחלוקתם וכו'. יש לבאר מאחר שקרח מיוצאי חלציו מה ענין שלא נזכר שמו.

אח"כ (פסוק ט) כתיב 'המעט מכם כי הבדיל אלקי ישראל אתכם וגו' ובקשתם גם כהונה. ויש לדייק מהו גם כהונה, כי לכאורה בקשו עבודת הטהרה תחת עבודת הלויה ולא בנוסף לכך.

ביאור הענין כי הכהנים הם מצד מדת החסד כמאמר הכתוב (דברים לג, לח) 'תומיך ואוריך לאיש חסידיך', והלויים מצד מדת הגבורה (זוה"ק חוקת קעט). אם כן קרח שהיה לוי, כיצד בקש להיות כהן שהוא היפך מדתו. אלא שמדת תפארת היא התמזגות חסד וגבורה, כאשר אברהם היה מרכבה למדת החסד יצחק למדת הגבורה ויעקב למדת תפארת שהוא מיוזג חסד וגבורה. זה אשר בקש קרח שיחד עם מדת הגבורה שמצד הלויה יזכה לכהונה שהיא מדת החסד והוא מדת תפארת, וזהו 'ובקשתם גם כהונה'.

אמנם האמת שכל ענין המיוזג במדת התפארת, שמבטל מדותיו להשם יתברך לנהוג במדת החסד במקומה ובמדת הגבורה במקומה באופן שאין מציאות במדה מצד עצמה, וזה היופי והתפארת בהיות המדות בטלים לגמרי ליוצרים. ממילא כאשר נחלק קרח מתוך נגיעה לעצמו כדאיתא בחז"ל (במדב"ד יח, ב), לא היתה לו שייכות למדת התפארת. זהו שבקש יעקב שלא יזכר שמו על מחלוקתם, שלא יצליחו במחלוקתם על ידי מדת התפארת - מדת יעקב.

כן הוא בשבת כנאמר בתפלה 'תפארת עטה ליום המנוחה', כי השבת היא מחד גיסא זמן התעוררות אהבה ותשוקה להשם יתברך, ומאידך גיסא זמן התעוררות היראה כדאיתא (ירושלמי דמאי ד, א) שאפילו עם הארץ אינו משקר בשבת כי

עבודת השינה

דאם לא כן רק המפנה הוא מלתא באפי נפשה אמאי יתחייב בנפשו. ולפי הנ"ל אתי שפיר דהנעור כל הלילה אפילו ללמוד הוא מתחייב וכו', כי השינה היא טובה יותר מהלימוד. ועיקר השינה קודם חצות לילה, כי אח"כ אין שינה למעלה.

אמרי פינחס (פרשתו)

קדושת הנשמה בבוקר סימן למעשי יום האתמול

בוקר ויודע ה' את אשר לו וגו' (טו, ה).

יש לבאר ואולי כבר איתא כן בספ"ק, כי בשינת האדם בלילה עולה נשמתו למעלה, ובאם העביר יומו כראוי בעבודת יצורו עולה נשמתו למקומות גבוהים וקדושים ונתוסף בה כחות והשגות דקדושה. אבל אם לא התנהג כראוי באותו יום, עולה הנשמה למקומות אחרים ונתוסף בה כחות מהצד שכנגד ל"ע.

כדאיתא במקובלים (מצת שמורים בכונת הברכות: ועי' מג"א סימן מו סעיף קטן ז) בטעם אמירת ברכות שלא עשני גוי עבד ואשה, שאם הברכה על שעת היצירה מה טעם מברכים זאת בכל יום. אלא שאם לא התנהג האדם כראוי יכולים לבוא בו בלילה נשמת גוי עבד ואשה, ועל ידי אמירת הברכות מסלק מעצמו

אימת שבת עליו. והוא ענין מדת התפארת שאין אהבה והיראה סותרות זו לזו, מתוך שהמדות בטילות להשם יתברך.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, קרח תשע"ז, ליל שבת

מתוך שנוסף בעלייתו בא יותר לשפלות

בנעם מגדים בפרשתן מביא בשם הבעש"ט הק' לבאר דברי הגמרא (חולין פט). גדול שנאמר במשה ואהרן יותר ממה שנאמר באברהם, דאילו באברהם כתיב (בראשית יח, כז) 'ואנכי עפר ואפר' ואילו במשה ואהרן כתיב (שמות טו, ז) 'ונחנו מה'. שמאחר שמשה היה במדרגה גדולה מאברהם אבינו לכך השפיל עצמו יותר, כי המשיג יותר גדלות הבורא מכיר יותר בשפלות עצמו. בזה מבאר הכתוב (טו, ז) 'המעט מכם כי הבדיל אלקי ישראל אתכם וגו', שכאשר הבדיל אתכם הבורא יתברך מכל העדה למעלה גדולה יותר הייתם צריכים לבוא יותר להכנעה ושפלות, ולמעשה 'ובקשתם גם כהונה' שאתם מבקשים גדולה יותר.

בזה יבואר דברי הזוה"ק (פרשתן דף קעו) קרח פליג על שבת, כי בעת זוכה היהודי לנועם קדושת שבת בא על ידי זה לשפלות והכנעה. כדאיתא בספ"ק שבת אותיות בשת, וכן איתא ממרן הק' מקארלין שצריך להתבייש מהשבת. וככל שמרגיש בנפשו יותר אור השבת בא יותר לבושה, וכיון שקרח לא השפיל עצמו לפי גודל השגתו אמרו שפליג על שבת.

זהו ביאור דברי הזמר (כל מקדש) 'עזור לשובתים בשביעי בחריש ובקציר עולמים, פוסעים בו פסיעה קטנה סועדים בו לברך שלש פעמים', כי בכל סעודה בשבת נוסף בעליית היהודי, בסעודת ליל שבת בחינת חקל תפוחין ביום השבת בחינת עתיקא קדישא וזעיר אנפין ובסעודה שלישית נשלם בחינת זעיר אנפין, ועל ידי שנתעלה במדרגתו משפיל עצמו יותר. זהו 'פוסעים בו פסיעה קטנה', על ידי 'סועדים בו לברך שלש פעמים'.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, קרח תשע"ז, ליל שבת

נשמות אלו באם נכנסו בו. ומטעם זה אין לענות באמירת ברכו קודם שאומר ברכות אלו, כי עניינת ברכו מחזקת כח הנשמה, ובאם נמצאת בו נשמה שאינה טובה קודם שבייך שלא עשני גוי וכו', נמצא מחזק בעצמו נשמה זו בעניינת ברכו.

זהו הסימן לאדם לידע אם היו מעשיו כראוי ביום האתמול, על ידי שיתבונן אם מרגיש קדושה בנפשו בקומו משנתו, בפרט בשבת צריך להרגיש בנפשו תוספת קדושה בקומו משנתו. יותר מזה איתא בספ"ק (נועם אלימלך בשלח עה"פ והיה ביום הששי) שהסימן לידע אם עברו עליו ימי השבוע כראוי, אם בקומו משנתו ביום השישי מרגיש הרגשת קדושה והתעלות מקדושת השבת הבאה.

בזה יבואר הטעם שאמר משה לקרח ועדתו 'בוקר ויודע ה' את אשר לו', שבקומו בבוקר משנתם יתבוננו אם מרגישים בנפשם תוספת קדושה אחר שינת הלילה או להיפך ח"ו, ובה ידעו אם היתה בקשת הטהרה שביום האתמול מעשה ראוי מצד הקדושה אם לאו. אמנם מאחר שקרח לא ישן באותו לילה ברש"י שכל הלילה פתה את השבטים בדבריו, לא נעשתה עצת משה שעל ידי 'בוקר' - ויודע ה' אשר לו'.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, קרח תשע"ז, ליל שבת

מי שאינו ישן הוא טרף קל לציצה ר"ל

מרח"ק מלעכוויטש זי"ע אמר א יונגערמאן וואס איז ניט אויסגעשלאפן איז ער אזוי וויא א פוסטע קרעטשמע [- אברך שאינו ישן כל הצורך, הוא כמו פונדק טוש], שכל מי שרוצה נכנס לתוכה כיון שהבעה"ב אינו שם.

וכן אמר רביה"ק הרא"ש מסטאלין זי"ע א נישט אויסגעשלאפניער, איז מען [- מי שאינו ישן כל הצורך הרי הוא] כאסקופה הנדרסת תחת רגלי היצר.

ופעם סיפרו הלהלעכוויטשער זי"ע על אחד שהוא ניעור כ"ג שעות ביום, וישן רק שעה אחת. אמר יתכן ששעה זו היא היפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא (אבות ד, יז) - טאקע די שעה פארשלאפט ער...

הכונה בברכת 'המחזיר נשמות'

העיקר הוא להחזיק טובה. כשקם בבוקר צריכין לברך 'שלא עשני גוי' הוא טוב מאוד, 'שלא עשני עבד' הוא טוב מאוד, ואח"כ 'פוקח עורים' זה מדברים הגופניים. 'המחזיר נשמות לפגרים מתים', שנעשה בריה חדשה כי כששוכבים לישן יוצאים כל הכוחות, וכשקמים בבוקר קמים במוח זך וצלול.

בית אהרן (סדר היום, ד:)

בשינה יש עבודות לה'

ויקץ יעקב משנתו (בראשית כח, יט). חזר הרב לפרש עפ"י פשוט משנתו משינה שלו. ויאמר אכן יש ה' במקום הזה,

בכאן ג"כ יש ה', בשינה ג"כ יש ה' שגם בשינה יש עבודות לה', כי מסתמא כשקבע השי"ת הנהגת העולם בזה מסתמא גם בזה הוא עבודות לה' כששוכבים לישן כאשר נצרך. ה' עוזר לו שיישן כראוי לאיש יהודי וקם משינתו כיהודי. וגם כל היום כולו כראוי וכן הולך כסדר כל היום ובכל יום ובכל עת יותר טוב.

בית אהרן (פרישת יצא לג:)

הנעור יותר מדאי כל ימיו בשינה כי מוחו אינו צלול

או יאמר כדעת הרמב"ם מובא במדרש שמואל שלא יהיה נעור יותר מדאי ונמצא כל ימיו בשינה, כי מי שרוצה לעבוד השם יתברך בדביקות ואור אלקי שמחה ורצון צריך שיהיה מוחו ברור וזך וצלול וגופו ח', ואם הוא נעור הרבה סימן שאין לו חיות ומוחו עכור. וכן אמר אבי הצדיק מוהר"א זצ"ל לאיש אחד שהיה מייגע עצמו להיות טוב ולא ישן, אמר לו מוטב לך שתהיה שני שעות בן אדם ולא עשרה שעות סוס נושא בעול ותישן כל ימך, כי הנעירה יותר מדאי מזיק מאוד...

וכן צוה לנו רבינו החסיד הקדוש מוה"ר יעקב יצחק מלובלין שמימי לא עבר עליו חצות לילה בשינה, והיה נוהג לישון ביום שנים ושלושה שעות וגם בלילה קודם זמן תפלה הניח עצמו לישון איזה שעה והכל שיהיה מוחו צלול לתפלה. וכן צוה לכל תלמידיו שלא לסגף עצמו הרבה בשינה כי איננו אדם אלא חמור.

נצר חסד לזהר"ק רי"א מקאמארנא (אבות ג: ד)

בכל דור יש בעלי מחלוקת

כתב אחד מהמפרשים על דרך צחות על בני המחלוקת 'בני קרח לא מתו' (כו, יא) אבל יתחדשו תמיד.

חבור התשובה להמאירי (שבר נאון מאמר ב פ"ג)

והאידינא עד דלא מחו להו [- לשמש וירח] בטענה זו [- דעל כבודי לא מחיתם] לא נפקי (סנהדרין קי. ועיי"ש ברש"י). כי בכל דור 'בני קרח לא מתו' ורבים הם מתפרצים החולקין על ה' ועל משיחו.

שפתא דעת לבעל הכלי יקר (קרח מאמר ג'ג)

בזה יובן ש"ס דב"ב הנ"ל, תא אחוי לך בלועי קרח וגו' שהוא מוסר לדורות, כי 'בני קרח לא מתו' ועדיין הם בכל דור ודור, לכך צריך לידע סיבת בליעתן.

תולדות יעקב יוסף (ייש פרישתו)

שמעתי מאת כבוד אדמו"ר הרב הק' מהרמ"מ [- מרימנוב] זצוק"ל רמו הפסוק 'בני קרח לא מתו', הגם כי קרח בעל המחלוקת מת עכ"ז בני קרח תלמידיו בעלי המחלוקת לא מתו, כי בכל דור ודור יש ניגוד מבעלי המחלוקת על הצדיקים וההולכים בתום. ונראה לי דנפקא מינה למיביעי רחמי.

אגרא דכלה (פרישתו)

מעלת סוגית תגרי לוד

בהמשך לנכתב בשבוע שעבר על השייכות בין איסור האונאה למדת היסוד, והסיפור הנפלא שהובא על כך עם הגרא"ל שטיינמן זצ"ל.

הנני בזאת במעשה נוסף - נפלא לא פחות, שארע אצל הרה"ק בעל החידושי הרי"ם המקובל אצל חסידים מדור דור. להרה"ק בעל 'חידושי הרי"ם' מגור זי"ע היו כמה חתנים מופלגים בתורה ובחסידות, אך אחד מהם לא היה בר הכי ולא היה ראוי לאותה איצטלא להיות חתנו של אותו גאון שהאיר עיני ישראל בגאונותו וקדושתו. אך מסבב כל הסיבות סיבב שיצא השידוך אל הפועל, כי כשהציעו לו את השידוך הלך לבחונו ובחר הרי"ם לדבר עמו בסוגית 'תגרי לוד' הידועה כסוגיא חמורה מאד. איתרמי ליה לאותו בחור שאיקלע לידו בדרך כמה דפי גמרא מסוגיא זו, ובעת נסיעתו התעמק ולמד בהם עד ששלט בסוגיא הדק היטב כי היה בעל כשרון גדול, ולכן כשדבר עמו בהיה ענינו שלט היטב בנלמד. וחשב הרי"ם שאם הוא יודע סוגיא זו בודאי יודע את כל מסכת ב"מ ועוד ולקחו לחתן לבתו.

לימים התבטא הרי"ם ואמר 'העולם' חושבים שבשביל שנזדמן לו ללמוד תגרי לוד לכן נהיה חתני, ואני אומר איפכא שבשביל שנקבע בשמים שיהיה חתני על כן נזדמן לו הסוגיא של תגרי לוד...

עד כאן המעשה כפי המקובל מדור דור.

ומפי חסידים מופלגים ברי דעת שמעתי מעודי, כי החידושי הרי"ם הבין שהשולט בסוגיא זו על בוריה הוא על טהרת נפשו היות והיא קשורה למישרין עם מדת היסוד, על כן לא היסס ובחר בו כחתן לבתו.

ברכת התורה

אחד מקוראי הגליון הנאמנים

נין ונכד להרה"ק בעל חידושי הרי"ם מגור זי"ע

הציציות הכשרות, (בהגהות רע"א או"ח סי' יא סעי' א כתב בפשיטות שיש ביטול ברוב בכה"ג. אך כמה אחרונים כתבו שאי אפשר שיחול דין 'לשמה' על ידי ביטול ברוב. ראה בתשובת הרע"א שנדפסה בספר שער שמעון עמ' 58, אור שמח ציצית פ"א הי"א, ועונג יו"ט סי' ד). אלא שציצית היא 'דבר שבמנין' שאינו בטל (יו"ד סי' קי סעי' א), שהרי לעולם אין מוכרים ציציות לפי מידה או משקל, אלא שיש מחיר לכל ציצית וציצית. וממילא, כיון שאותה ציצית לא בטלה, ממילא כל הציציות נאסרו, מטעם 'כל קבוע כמחצה על מחצה דמי' (כמבואר בשו"ע שם. ובאחיעזר [ח"ב יו"ד סי' טו] כתב שבנדון דידן שאינה פסולה אלא מחמת שלא נטוותה לשמה, דין זה הוא מדרבנן, וכן מתבאר מדברי החו"א [יו"ד לב ס"ק א-ב]. ולכן, אם אבדה אחת מהציציות, הותרו כל השאר, כמבואר ביו"ד שם סעי' ז).

אמנם, כיון שכפי שנתבאר לא נפסלה הציצית בדיעבד, הרי לא שייך לומר כאן שדבר שבמנין אינו בטל (שזה לא נאמר אלא בדבר איסור, או בפסול גמור), וממילא גם אין כאן דין קבוע, וכל הלוכש טלית מהתערובת, יכול לסמוך על הרוב שהוא מקיים את המצווה בהידור. ונמצא שמתור לבעל המפעל למכור את כל הציציות במחיר המלא, משום שכל קונה הרוכש אחת מאלף הציציות, מקיים בה את המצווה בהידור, והוא צריך לשלם עליה מחיר מלא, (שמסתמא לא היה מקפיד גם אם היה יודע שיש ציצית אחת מאלף בתערובת, שנקשרה שלא באמירת לשמה).

העולה מכל האמור, שאם אכן היו מכירים את הטלית הזו שנקשרה שלא באמירת לשמה, אכן היו צריכים להודיע לקונים שכן וכך אירע לה, ולמוכרה במחיר מופחת. אך כיון שציצית זו נתערבה ברוב, יכול בעל המפעל למכור את כל הציציות במחיר מלא, ואינו צריך להודיע לקונים שאחת מהתערובת נקשרה שלא באמירת לשמה.

החותם בברכה שתמשיכו להוציא הגליון הנפלא לכבוד

התורה והחסידות

דוד ברזיל

[ראש כולל חו"מ קרלין סטולין מודיעין עילית]

אור חזר ביטול ברוב בציצית

ראיתי הדברים הנפלאים מגליון פרשת שלח שנכתבו ע"י הרה"ג אהרן פינחס ארליך שליט"א, ובו נתברר בטוב טעם ודעת האם יש דין ביטול בציצית שנטוה שלא לשמם, והאריך הרב הכותב שליט"א להביא צדדי הדברים ממקורותיהם באופן נפלא ודפ"ח.

והנני לציין בזה מה שנשאלתי לאחרונה בשאלה למעשה, בעובד במפעל לעשיית ציציות, ששכח לומר בתחילת היום שכל מה שהוא מטיל וקושר הציציות יהיו לשמה, ונזכר לאחר זמן כשציציות אלו שעשה נתערבו בשאר הציציות של המפעל, ונשאלה השאלה האם בכך נפסלו כל הציציות שהיו בזמן זה במפעל, והנני לכתוב בזה מה שעלה במצודתי.

נפסק בשולחן ערוך (או"ח סי' יד סעי' ב), שיש להטיל את הציציות בבגד 'לשמה' (והיינו שיאמר 'לשם ציצית'. סי' יא סעי' א). ואם הטייל בלא כוונה, אם אין ציצית אחרת, אפשר ללוש את זו, אך לא יברך עליה. ובביאור הלכה (ד"ה בלא כוונה) כתב, שאם חשב שעושה כן לשם ציצית, אף שלא אמר בפה, יש לסמוך על הפוסקים המכשירים (עיי"ש שמצד דאף בסתמא הוא לשמה, ועיי"ש שו"ת משיב דבר סי' ג, והליכות שלמה תפילה עמ' לז). ואם כן, למעשה ציצית זו כשרה לברכה.

אלא שיש לעיין, כיון שהציצית לא הוכשרה 'לכתחילה' כשאר הציציות, ומי שהיה יודע שציצית זו נעשתה באופן זה, לא היה מוכן לשלם עליה מחיר מלא, כמו ציצית אחרת שנקשרה לשמה כדת, אם כן אולי אסור לבעל המפעל למכור את כל הציציות במחיר מלא, שהרי ציצית זו אין מחירה כן, ונמצא שזהו מקח טעות (ראה שו"ת חת"ס [או"ח סי' סה, והובא בפתחי תשובה יו"ד סי' לא סק"ב] שהמוכר דבר שהתירוהו הפוסקים רק בדיעבד מפני הפסד מרובה, הרי זה חייב להודיעו לקונה, ואם לא הודיעו יש בזה חשש של מקח טעות).

והנה, בציצית שפסולה מחמת שלא לשמה שנתערבה בשאר ציציות שהם לשמה, יש לדון אם נתבטלה ציצית זו ברוב

אור צדיקים ישמרו

אור העבודה בדרכי הצדיקים

הגה"ק רבי שלמה בן ר' יהודה אהרן קלוגער זי"ע מבראדי

יום ב' - ל' סיון

הרה"ק רבי קלומינסקי קלמן בן ר' אהרן זי"ע מקראקא - ה'מאור ושמש'

יום ג' - א' תמוז

הרה"ק רבי נחמן בן ר' יצחק זי"ע מהורדענקא

הרה"ק רבי אברהם בן הרה"ק ר' מרדכי זי"ע ה'מגיד מטריסק'

יום ד' - ב' תמוז

הרה"ק רבי פינחס בן ר' צבי הירש זי"ע מפפד"ם בעל 'הפלאה'

הרה"ק רבי יעקב בן ר' מרדכי זי"ע מנאראל

יום ה' - ד' תמוז

קל"ו חיבורים!

הגאון האדיר ר' שלמה קלוגער סיפר פעם אחת מבלי משים כי יש לו קל"ו חיבורים על ש"ס ופוסקים, כל חיבור מכיל לערך מאתיים דף, ונוסף לכך נמצאים עוד ברשותו ממה שכבר כתב לפניו לערך ח' אלפים תשובות לרבני זמנו בעניני הוראה חמורים.

הגאון ר' יוסף שאול נאטאנזאהן בעל השואל ומשיב, סח בהספדו שנשא עליו שהיה לגאון ארבעים אלף ניירות חד"ת!

מסיק התנורים הקדוש

הרה"ק ה'מאור ושמש' שמש את רבו הרה"ק מליז'ענסק בנאמנות ומסירות - לא מש מתוך האוהל, סיבת הדבר מקובל בפי חסידים כי כשהגיע הרה"ק להסתופף בצל הר"א, אמרו לו התלמידים כי הר"א מסתגר וכבר אינו מקבל תלמידים, אך הרה"ק ה'מאור ושמש', ברוב תשוקתו לקבלת פני רבו החליט כי יעבור עליו מה והוא רוצה לזכות לחזות בפני קדשו וליהנות מזיוו.

על כן גמר בדעתו להסיק התנורים בבית הרה"ק וכך יזכה לראות פני הקדוש, כך ראהו הר"א בפעם הראשונה וישאלהו מה רצונו, השיב ה'מאור ושמש' כי רצונו אחת היא להסתופף בצל הקדוש וליהנות מאורו, בראות הר"א את זכות כוונתו השיב לו כי אם רוצה הוא יכול להיות משרת שלו, כך שמש הרה"ק את הר"א עד עלותו בסערה השמימה.

שם אתה מוצא ענוותנותו

הבעש"ט הק' דיבר פעם בשבחו של הרה"ק ר' נחמן מהורדענקא, ורבי נחמן התכופף יותר ויותר לשמוע, התלמידים ראו כן תמהו מה ראה רבי נחמן להתאמץ להקשיב כל כך את שמשבחו רבו הק'. השיב להם הבעש"ט כי כל אחד מהתלמידים שומע אך ורק מה שהוא אמור לשמוע, ורבי נחמן מהורדענקא ברוב ענוותנותו לא מסוגל לשמוע דברי שבח עליו, על כן לא שמע ובהיות שלא ידע במה מדובר ולא שמע את דברות הקדוש התכופף יותר ויותר לשמוע.

הצדיק מראה את הדף'

הרה"ק ה'הפלאה' היה גאון עולם, צדיק בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו, וכשהחל לפקוד את היכלו של המגיד הק' כבר היה גאון וצדיק מפורסם, שאלוהו אנשים - לשם מה לו טירחא דאורחא וימים רבים על דרך להגיע לצדיק

שיאמר לו מוסר, הלא יכול לישראל בביתו וללמוד ספרי מוסר!?

השיב הרה"ק: כשהיצר מתבונן שאני לומד ספרי מוסר, הרי הוא מעביר במכוון מנגד עיני את הדף הנחוץ לי לתיקון הנפש... על כן נוסע אני למורי ורבי הקדוש, מורי ורבי הוא מראה לי את הדף הנחוץ עבורי...

אנחתו של המלך המשיח..

ציפיותו של המגיד הק' מטריסק זי"ע לביאת המשיח היתה מעל למשוער. עד כדי שהיה ממעט מאד באכילה ובד"כ היה מתענה משבת לשבת, ואפילו בשבת קודש היה אוכל רק עין של דג, את טעם הדבר תלה רבינו בצערו של משיח

וכה סיפר הרה"ק: כשנסעתי פעם עם אבי המגיד מטשערנאביל זי"ע פגשנו זקן אחד בדרך ונכנס אבי אתו לביתו ושוחחו לבדם שעה ארוכה כשיצא אבי ליווה אותו הזקן וכשעלה למרכבה שאל הזקן את אבי האם הגיע הזמן שאוכל כבר לבוא וכשאבי ענה עדיין לא נעקרה מלבו של אותו זקן אנחה השוברת יותר מחצי גופו של אדם אבי גילה לי שזה היה מלך המשיח שמצפה כבר לבוא לגאול את ישראל ואיך אוכל לטעום ולאכול כשאנחתו של מלך המשיח ניצבת לנגד עיניי וחודרת לעמקי נשמת.

מקטפיה ידיע

הרה"ק ר' יעקב מנאראל התייתם מאביו בילדותו, על כן שכרה עבורו אמו הצדקנית בחור מבוגר - ירא שמים מרבים, שיהיה לו לאב ומורה דרך. לימים סיפר אותו מדריך, כי כשהיה הרה"ק ילד כבן י"ב באחד הימים בבואו עם שחר להקיצו משנתו, מצא את מיטתו ריקה, הלה נחרד ומיד החל לחפשו בכל עבר, לאחר מספר רגעים שם לב כי על השלג הכבד בחוץ ישנם טביעות רגליים קטנות.

הלך הבחור אחר טביעות הרגליים, עד שהגיע לגבעה קטנה מחוץ לעיר שם ראה את הילד הקדוש מתגלגל בתוך השלג כשעורו לגופו, כשראה הילד שסודו התגלה אמר לבחור - שמע נא! אם תנצור פיך ולא תספר את שראו עיניך הרי שבטוח הנך באריכות ימים ושיבה טובה, אך באם לא - יכול אתה להכין עצמך כבר כעת לדרך... הלה, שראה כי לאו בילד גרידא עסקינן, נצר את פיו עד לאחר פטירת הרה"ק ואכן זכה לאריכות ימים מופלגת.

>>> המשך דברות קודש מעמוד א

ולא יוסף עצב עמה' זו השבת לישראל. ומברכת השבת נשפע לכל שיתא יומין, שאף בימות החול ישאר דבוק בדעת דמשה ולא יתגשם בעסקו בעניני החומר.

קרח בקש לבטל דרך העבודה בשפע הגשמי

על זה נחלק קרח ורצה לבטל לגמרי דרך העבודה בעסק בשפע הגשמי, לכך חלק על כהונת אהרן איש החסד כמאמר הכתוב (דברים לג, לה) 'תומיך ואוריך לאיש חסידך', כי בקש שיושפע רק ההכרח ויהא כל העסק אך בענינים רוחניים. וכפי שנתבאר לעתיד תהא העבודה בדרך זו כאשר יזדכך העולם הגשמי, לכן איתא בארז"ל (פעי"ח שער הנהגת הלימוד פ"א) 'צדיק כתמר ירח' (ההלים צב, ג) ס"ת קרח, רמו שלעתיד יהא קרח כהן גדול. אמנם בזמן הזה תקון העולם דייקא על ידי העסק בשפע הגשמי, ועל זה אמרו במשנה שמחלוקת קרח וכל עדתו אינה לשם שמים, שמחמת שנתערב במחלוקתו נגיעה עצמית לפי מעלתו בקש לבטל לגמרי דרך האחר ומזה נתקלקל הכל.

זהו דאיתא (ירושלמי סנהדרין י, א; תנחומא ריש פרשתו) שהלביישן טליתות שכולן תכלת, דאיתא בספר החינוך (מצוה שפ) שחוטי הלבן רומזים לגוף וחוט תכלת לנשמה, והכונה בחוט התכלת שהנשמה תרומם את הגוף. כלומר שמתבונן האדם שיש בקרבו נשמה חלק א-לוה ממעל ובכל ענין גשמי יש בו חיות הבורא ב"ה, ומרחם על הניצוץ הקדוש שלא יתקלקל על ידו אלא יתקון ויבוא אל מקומו, ועל ידי זה משתמש בכל עניני העולם כרצונו יתברך. אמנם קרח בקש שתהא טלית שכולה תכלת, שיתבטל השפע הגשמי מלבד ההכרח שבהכרח, ולא יהא העסק אלא בעניני הנשמה הנרמז בתכלת.

אמנם משה רבינו ידע שתקון העולם דייקא על ידי השפע הגשמי, ויראו אותו כל אפסי ארץ - שיתגלה כבודו יתברך בכל הארציות. על זה אמר להשם יתברך (טו, טו) 'לא חמור אחד מהם נשאתי', שכל אשר משפיע לישראל אינו אלא בעבורם ואין לו בו שום נגיעה והנאה עצמית, 'ולא הרעותי את אחד מהם', שלא נגרם להם שום רעה ליפול ממדרגתם על ידי השפע הגשמי, כי נשפע להם דעת דמשה לעסוק בו כראוי.

זהו 'ויקח קרח' - שלקח מקח רע לעצמו, דאיתא (שבועות יט: וברש"י ד"ה שבועות) 'להרע או להיטיב' (ויקרא ה, ד), 'להרע' - שלא אוכל, 'להיטיב' - שאוכל. וקרח לקח לעצמו הדרך ד'להרע', להתנזר לגמרי מעניני העולם. 'ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם' (פסוק לב), כי אי אפשר שיהא לקרח קיום על הארץ ברצונו לבטל השפע הגשמי, כאשר קיום העולם ותקונו דייקא על ידי העסק בכל השפע הגשמי בקדושה.

יעזור השם יתברך שנקבל כל השפע באופן שנשאר דבקים בו יתברך ולא יפריע השפע כלל. תמוז ר"ת זמני תשובה ממשמשים ובאים. המקום ירחם על כל עמו ישראל וזוכה לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

קרח תשע"ד, רעוא דרעיון

נרבת

ידידנו היקר

הרב יואל פולטורק הי"ו - לונרן

לדגל הולדת הבן למזל טוב

יזכה לנרדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים

ולדורות רוב נחת מכל יוצאי חלציו